

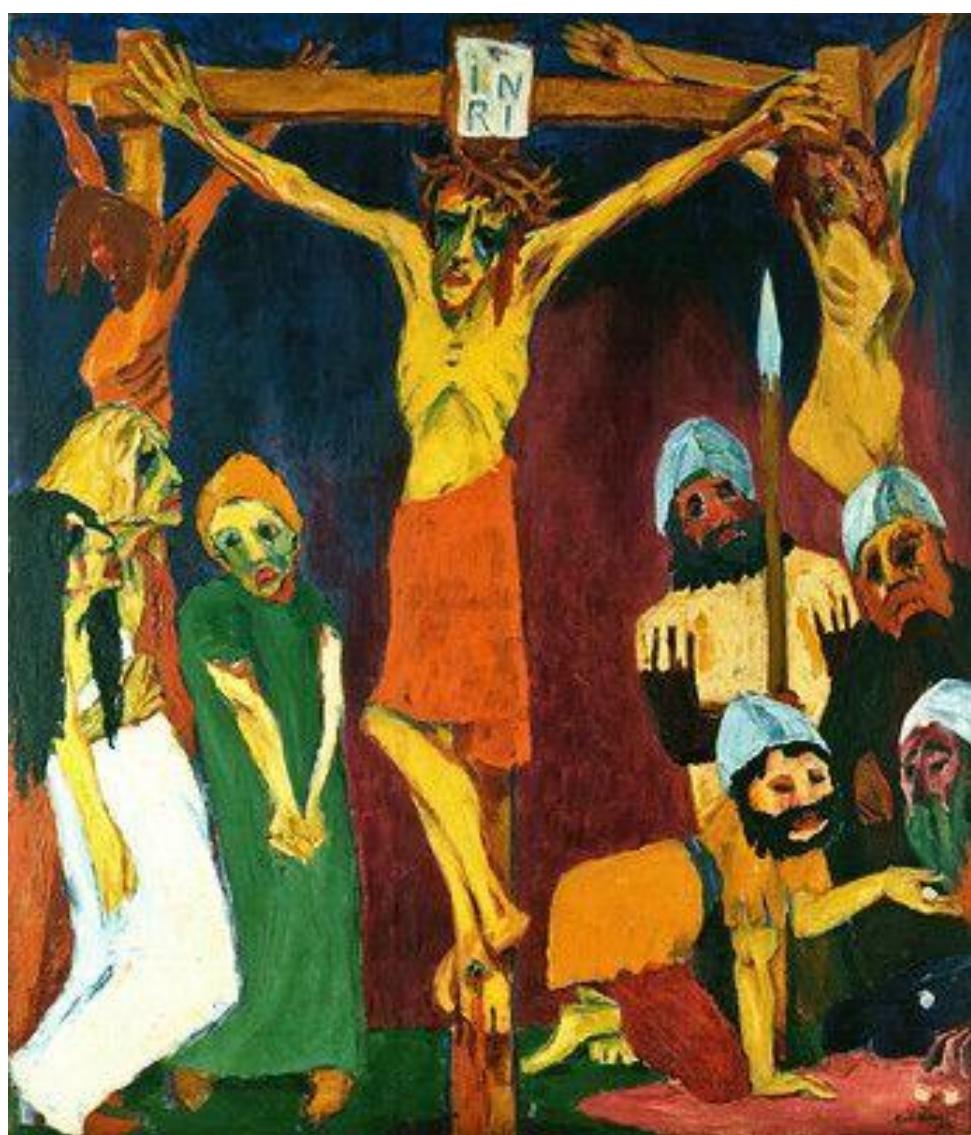
PÅSKEN DAG FOR DAG

2022

«Noen kastet Stein på graven hans. Derfor stod Jesus opp og ble jøde. Da ble det stor oppstandelse,» skriver Kaja Sofie, ni år, om påsken.

Denne høytiden kan være krevende å fatte for 9-åringer, og også for oss, bl.a. med et bakteppe av krig som utkjempes i hjertet av Europa.

Denne påskekalenderen tar oss gjennom påsken dag for dag, fra lørdag før palmesøndag til andre påskedag. For hver dag finner du et

tekstutsnitt fra det som er dagens tekst i henhold til Bibelselskapet. Videre er det en salmetekst eller et dikt. Det er også noen ord til ettertanke og en kunstnerisk fremstilling knyttet til hver dag. Noen av tekstene er på nynorsk.

Signe påskedagene!

Påsken 2022 –
sokneprest Jon
Andreas Lauvland

Emil Nolde:
Korsfestelse, 1912

9/4 - lørdag før Palmesøndag – Jes 56,6-8

ORD: For mitt hus skal kalles et bønnens hus for alle folk, sier Herren Gud, som samler Israels fordrevne. Enda flere vil jeg samle enn dem som alt er samlet.

(v 7-8)

POESI: Evige Lys, skinn i våre hjerter. Evige Godhet, fri oss fra det onde.
Evige Kraft, gi oss styrke. Evige Visdom, lys opp vår forstand.
Evige Barmhjertighet, se i nåde til oss.
Av hele vårt hjerte vil vi søke ditt ansikt,
inntil vi lever i ditt hellige Nærvær.

Etter Alcuin

TANKE: Poenget med bønn er å akseptere Guds invitasjon og gjengelde den. Bønn handler alltid om dette, utveksling av invitasjoner. Du ber fordi du fester lit til at noe står på gløtt, og at det faktisk er rom for deg i Guds nærhet. For meg er dette hjertet i all bønn: å holde døren åpen, kjempe for at den forblir åpen. At den ikke sperres av skrammel og småting, av bekymring, angst og selvopptatthet.

Rowan Williams

ESTETIKK: Ludwig av Ulm, 15. århundre

10/4- Palmesøndag – Joh 12,1-13

ORD: Då tok Maria eit pund ekte, dyr nardussalve og salva Jesu føter og tørka dei med håret sitt. Heile huset vart fylt av angen. Då sa Judas Iskariot, ... «Kvifor vart ikkje denne salven sold for tre hundre denarar og pengane gjevne til dei fattige?» ... Men Jesus sa: «Lat henne vera! Ho har gøynt salven til gravferdsdagen min. Dei fattige har de alltid hos dykk, men meg har de ikkje alltid.» ... Dagen etter fekk den store folkemengda som var komen til høgtida, høyra at Jesus var på veg inn i Jerusalem. Då tok dei palmegreiner og gjekk ut for å møta han, og dei ropa: Hosianna! Velsigna er han som kjem i Herrens namn, Israels konge!

(v 3-5, 7-8, 12-13)

POESI:

Palmesøndag
For sånn tror jeg du er Gud
der du kommer
uten spetakkel
sittende lavt

med beina sabbene i bakken
på vei inn i livet mitt
for jeg tror det stemmer det
du er nok en jeg ikke får øye på
hvis jeg bare myser
oppover

Trygve Skaug

TANKE:

H.C.Andersen skriver et sted om den røde tråden som går gjennom tauverket til den engelske marinens. Den røde tråden er et tegn på at tauet tilhører den engelske tronen.

”På samme måte”, skriver den store dikteren ”går det gjennom hvert menneskes liv en usynlig rød tråd, et tegn på at mennesket tilhører Gud”

ESTETIKK: Julie Lonnemann: «Fordi hun elsket så høyt»

11/4- mandag i den stille uke – Joh 12,14–19

ORD: Jesus fann seg eit ungt esel og sette seg på det, som det står skrive: Ver ikkje redd, dotter Sion! Sjå, kongen din kjem, ridande på ein eselfole. Dette skjøna ikkje læresveinane med det same. Men då Jesus var opphøgd i herlegdom, hugsa dei at dette var skrive om han, og at folket hadde helsa han på denne måten. ... Men farisearane sa seg imellom: «Der ser de, det nyttar ikkje. Heile verda spring etter han.» (v 14-16, 19)

POESI: Kom ikkje med heile sanningi,
kom ikkje med havet for min torste,
kom ikkje med himmelen når eg bed om ljós,
men kom med ein glimt, ei dogg, eit fjom,
slik fuglane ber med seg vassdropar frå lauget
og vinden eit korn av salt.

Olav H Hauge

TANKE: Jeg synes den stille uke er utmattende. Uansett hvor mange ganger jeg har gjennomlevd hans korsfestelse, blir ikke min engstelse for hans oppstandelse noe mindre – Jeg er livredd for at i år vil det ikke skje, at det ikke hendte den gang. Alle kan bli sentimentale av fødselsscenen, en hvilken som helst idiot kan føle seg som en kristen i julen. Men det er påsken som er den store begivenheten; tror du ikke på oppstandelsen, så er du ingen troende.
John Irving – "En bønn for Owen Meany"

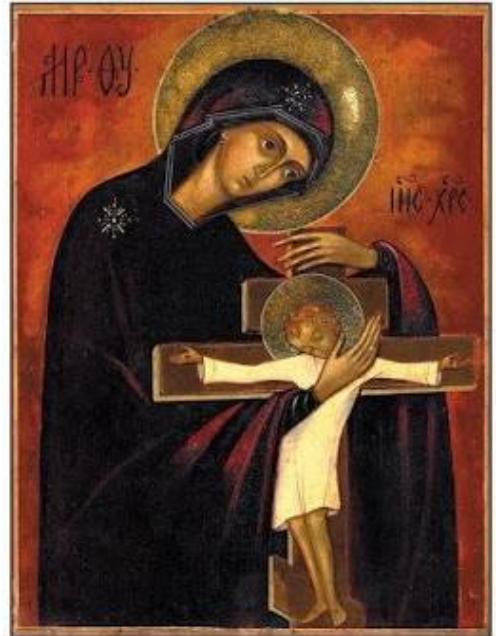
ESTETIKK: Giotto (ca.1304) – Palmesøndag, detalj

12/4 - tirsdag i den stille uke

– Hebr 10,11-20

ORD: Alle prestar står dagleg og gjer teneste og ber gong på gong fram dei same offer, som aldri kan ta bort synder. Men Jesus har for alltid bore fram eit einaste offer for synder og sett seg ved Guds høgre hand. ... Men der syndene er tilgjevne, trengst det ikkje lenger noko offer for synd. Så har vi då, sysken, frimod ved Jesu blod til å gå inn i heilagdomen, dit han har innvigd ein ny og levande veg for oss gjennom forhengen, som er kroppen hans.

(v 11-12, 18-20)

POESI: SLIPPE TAKET

OK – jeg skal tilgi deg
gutten min, sa far
MEN glemme det
kan jeg ikke
Og alltid har hans
bedrøvede øyne vært
i ditt ansikt, Herre
Vet at du har tilgitt meg
hørt bønnen
men drar allikevel rundt med

en kjerre full av
gamle regnskapsbøker
En dag
vil jeg kanskje våge
slippe taket
rekke deg hendene og
stå plutselig uten
fortid

Svein Woje: «Tårnsvaler», 1978

TANKE:

KORSTEGNET – EN MEDITASJON

En enkel og konkret måte å ære Jesu kors på, er å gjøre korsets tegn. Det er som å sette opp et trygt vern foran seg: «Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet?» (Rom 8,35).

Korstegnet er en konkret sammenfatning av din tro. Korset begynner øverst, på pannen. Alt har sin begynnelse ovenfra, i himmelen, hos Faderen. Han er prinsippet, livskilden. Siden synker hånden ned til hjertet. Gud kommer ned fra himmelen, han blir menneske i Jesus Kristus, som bor i våre hjerter. Den vertikale, nedadgående linjen uttrykker inkarnasjonen. Deretter gjør du tegnet fra skulder til skulder. Det er Den hellige ånd som forbinder og forener alt. Det er i Ham Gud er virksom her på jorden, i dine horisontale relasjoner og engasjement.

Korsets tegn påminner deg stadig om at du er korsfestet med Kristus, og at du ikke lenger lever ditt eget liv (Gal 2,19-20).

Wilfrid Stinissen

ESTETIKK: Cross-bearing Theotokos painted by St. Maria of Paris

13/4 - onsdag i den stille uke

– Matt 26,17-29

ORD: Medan dei heldt måltid, tok Jesus eit brød, takka og braut det, gav det til læresveinane og sa: «Ta imot og et! Dette er min kropp.» Og han tok eit beger, takka, gav dei og sa: «Drikk alle av det! Dette er mitt blod, paktblodet, som blir utrent for mange så syndene blir tilgjevne. Eg seier dykk: Heretter skal eg ikkje drikka av denne frukta av vintreet før den dagen eg drikk henne ny saman med dykk i riket til Far min.» (v 26-29)

POESI

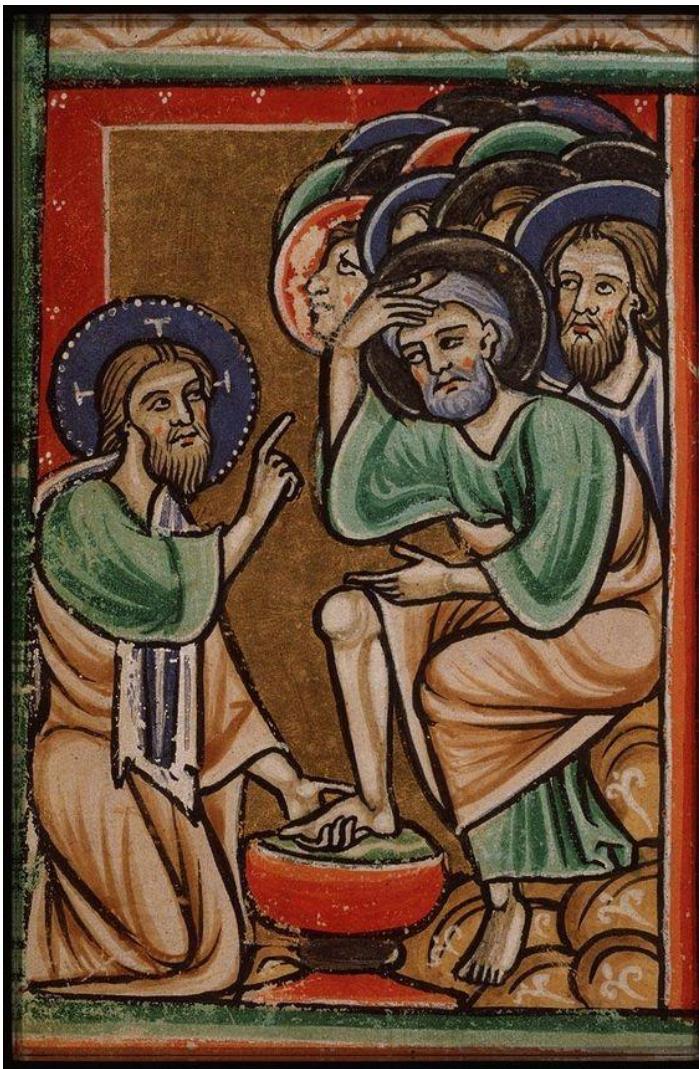
Ville gjerne ha vært der
da den blinde fikk sitt syn
og den døve sine ører åpnet
sin bundne tunge forløst
den uklare tale forvandlet
til befiende crescendo
etter alle disse årene
ville gjerne ha vært der, Herre

da du gikk iblant oss
da du helbredet og forkynte
Jeg kommer, Herre
lysene er tent
vinen funkler i kalken
Gerd Grønvold Sause
Fra «Bibeldikt», Verbum 2014

TANKE:

«Enhver preken er egentlig en bordtale. Den som hører en preken sitter allerede til bords med Kristus sammen med alle andre fortapte sønner og døtre. Og hvis han spør, om evangeliet nå også gjelder ham – om han også hører til her, så er han ikke henvist til å søke inn i seg selv etter tegn på det i form av følelser, religiøs opplevelse eller andre psykiske tilstander, men han er henvist til det bord som er dekket ved gudstjenesten. (...) Derfor har den som anfektet spør om hun hører med, intet annet å gjøre enn å reise seg og gå på sine ben opp til bordet. Der er tegnet, hvorpå hun kan merke at ordene gjelder henne; hun kan jo merke at hun spiser og drikker.» Rudolph Arendt

ESTETIKK: Johannes ved Jesu bryst, ukjent kunstner

14/4 - Skjærtorsdag – Joh 13,1-17

ORD: Jesus hadde elsko sine eigne som var i verda, og han elsko dei heilt til det siste. ... Då reiser han seg frå måltidet, legg av seg kappa og tek eit linklede og bind om seg. Så slår han vatn i eit fat og tek til å vaska føtene til læresveinane og tørka dei med handkledet som han har om livet. ... Så sa han til dei: «Skjønar de kva det er eg har gjort for dykk? De kallar meg meister og herre, og det med rette, for det er eg. Når no eg, herren og meisteren, har vaska føtene dykkar, då skyldar de òg å vaska føtene til kvarandre. Det er eit føredøme eg har gjeve dykk: Som eg har gjort mot dykk, skal de òg gjera. (v 1,4-5,12-15)

POESI:

Du som kjenner alt, Herre, hør. Du som bærer alt, bær du min bør.
Jesus, hvor er du nå, kårenes Sønn. Du som er kjærlighet, hør du min bønn?
Hør fra Getsemane, kom til mitt sted, rekk ut din sterke hånd, kom med din fred.

Du som kjenner alt, Herre, hør. Du som bærer alt, bær du min bør.
Kom, ta min uro, Gud, kom, gjør meg hel, gi meg din kjærlighet, bad du min sjel.
Hør fra din smertes kors, kom til mitt sted, rekk ut din sterke hånd, kom med din fred.

Graham Bell, overs. S. Aasmundtveit

TANKE: Hva sier den kristne tro om hvem Gud er? Hva ville du sagt hvis du med en setning skulle svare på dette spørsmålet?
Gud er navnet på et fellesskap som åpner seg i evig kjærlighet mot verden! Knut Grønvik

ESTETIKK: Ukjent

15/4 - Langfredag – Joh 18,1–19,42

ORD: Etter gammel kirkelig tradisjon snakker man om «Jesu 7 ord på korset»:

"Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør." (Luk 23:34)

Jesus andre ord på korset er rettet til den ene forbryteren, som var korsfestet sammen med ham:

"Sannelig, jeg sier deg: I dag skal du være med meg i Paradis." (Luk 23:43)

Da Jesus så sin mor og ved siden av henne disippelen han elsket, sa han til sin mor: «Kvinne, dette er din sønn.» Deretter sa han til disippelen: «Dette er din mor.» (Joh 19,26f)

Ved den niende time roper Jesus med høy røst: «Eli, eli lema sabaktáni.» Det betyr: Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg? (Matt. 27:46)

"Jeg tørster." (Joh 19:28)

"Det er fullbrakt!" (Joh 19:30)

"Far, i dine hender overgir jeg min ånd!" (Luk 23:46)

POESI:

FULLFØRT

all gru

all skam

all skuld

all angst

all fornedring

du la det

over skuldrene

tungt og heilt

du kom og tok det

opna vegane

rydda landet

jaga skyene

tok tak

inst og nedst

i sjølve døden

og kasta han

ut og bort

Arnfinn Haram

TANKE: «O CRUX AVE SPES UNICA» - Hill deg kors, vårt eneste håp

ESTETIKK: August Strindbergs gravstøtte, Norra begravningsplats, Stockholm.

16/4 - Påskeaften – Lukas 23,50–56

ORD: Det var ein rådsherre som heitte Josef. Han var ein god og rettferdig mann og hadde ikkje vore med på det dei andre hadde vedteke og sett i verk. Han var frå Arimatea, ein by i Judea, og han venta på at Guds rike skulle koma. Han gjekk til Pilatus og bad om å få Jesu kropp. Og Josef tok ned Jesu kropp, sveipte han i eit linklede og la han i ei grav som var hoggen ut i bergveggen, og som det endå ikkje hadde lege nokon i. (v 51-53)

POESI:

Jeg dør en lille smule for hvert sekund der går.
Jeg bærer døden med mig igjennom livets år.
En nat, måske en marsnat, så mild av regn og tø
skal jeg gå bort i mørket og holde op at dø.

Grethe Risbjerg Thomsem

TANKE: På korset finner DET SALIGE BYTTE sted. Martin Luther: Er det ikke en vakker byttehandel – Kristus som er uskyldig og hellig, tar min synd og skyld på seg. Meg kler han med uskyld og renhet. Gjennom dette SALIGE BYTTE blir vi fri fra synden og døden og får hans egen rettferdighet og liv

ESTETIKK: *The Stations of the Cross Painted by Ben Denison*

17/4 - Påskedag – Joh 20,1-10

ORD: Tidlig om morgen den første dagen i uken, mens det ennå er mørkt, kommer Maria Magdalena til graven. Da ser hun at steinen foran graven er tatt bort. ... Simon Peter kom nå etter, og han gikk inn. Han så linklærne som lå der, og tørkleet som Jesus hadde hatt over hodet. Det lå ikke sammen med linklærne, men sammenrullet på et sted for seg selv. Da gikk den andre disippelen også inn, han som var kommet først til graven. Han så og trodde. (v 1,6-8)

POESI:

Vår lovsang skal møte deg,
Kristus! Her lar du deg finne.
Vi takker og tilber deg!
Underets time er inne!

Hva vi med vårt opprør mot Gud har lagt øde, skal bøtes
den hellige time når død og oppstandelse møtes.

Her er du, vår tjenende Herre og Mester, til stede
blant oss som av vanstro og nagende tvil holdes nede.

Det liv som var tapt, har du vunnet og gitt oss tilbake,
du gir oss deg selv i det måltid du lar oss få smake.

Og vi som har sviktet deg, løftes til lovsang og glede!
Du leder oss inn i ditt samfunn, i forbønnens kjede.

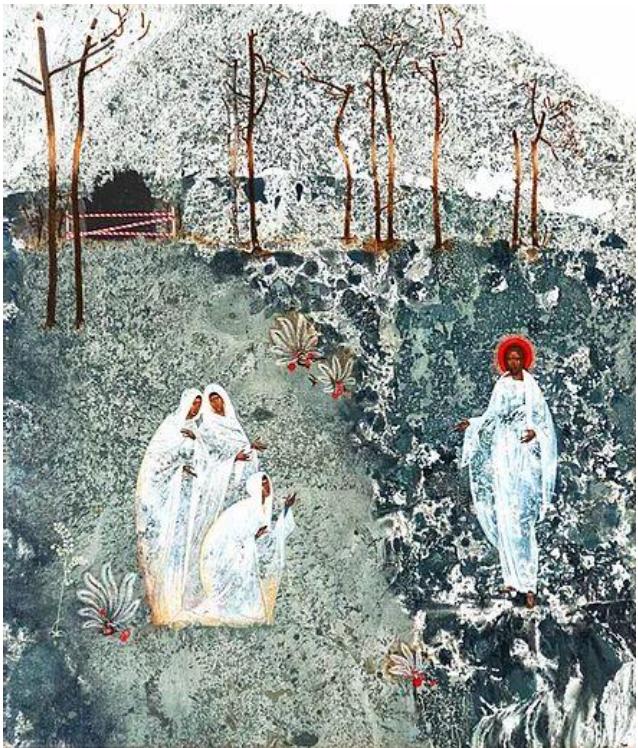
Vi takker og tilber deg! Underets time er inne!
Vår lovsang skal møte deg, Kristus! Her lar du deg finne.

Svein Ellingsen, nr 614, S13

TANKE: Christian Hansen var en ung dansk teologistudent, som 23 år gammel ble skutt av tyskerne 23. Juni 1944. Like før han ble skutt skrev han:
"La geværsalvene knitre , la dem pine og piske, la bare langfredagsmørket senke seg over landet – vi lurer dem påskemorgen – når den gyldne sol frembryter gjennom den kullsorte sky"

ESTETIKK: Matthias Grünewald, Oppstandelsen, 1512-15

5/4 - 2. Påskedag - Joh 20,11-18

ORD: I det samme snudde hun seg og så Jesus stå der, men hun skjønte ikke at det var han. «Hvorfor gråter du, kvinne?» spør Jesus. «Hvem leter du etter?» Hun trodde at det var gartneren, og sa til ham: «Herre, hvis du har tatt ham bort, så si meg hvor du har lagt ham, så skal jeg ta ham med meg.» «Maria», sa Jesus. Da snudde hun seg og sa til ham på hebraisk: «Rabbuni» – det betyr mester. Jesus sier til henne: «Rør meg ikke, for jeg har ennå ikke steget opp til Far. Men gå til mine brødre og si til dem at jeg stiger opp til ham som er min Far og Far for dere, min Gud og deres Gud.» (v 14-17)

POESI:

PROSJEKT PÅSKE
Sju dagar på å skape
Tre dagar på å nyskape
for no hastar det!
seier Herren
Har eg sagt A
må eg seie B
eller rettare sagt O(mega)
Vi måtte gjennom dette:

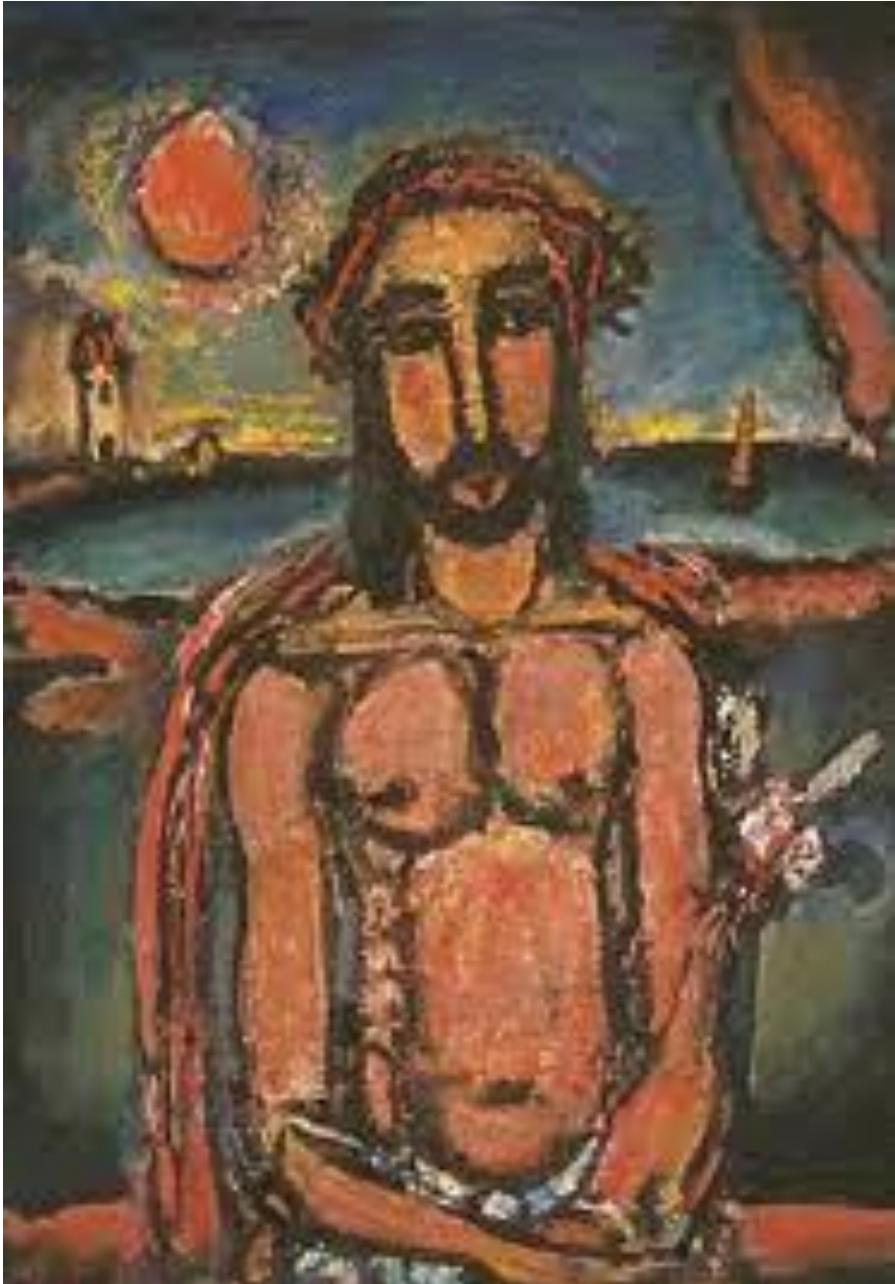
livet
døden
og livet igjen
eg og Adam
og Eva
tru det eller ei
men livet er kome
for å bli!
Arnfinn Haram

TANKE:

Også den subjektive virkeligheten ville bli helt annerledes. Uten oppstandelsen ville det ikke vært noen kristen livstolkning. Heller ikke noe kristent håp. Det er ikke døden og lidelsen som gir håp, det er oppstandelsen. Peter oppsummerer sin forkynnelse slik: Vi har ”et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde.” Uten oppstandelse – intet håp, og intet evig liv. Påsken er den viktigste skansen for det kristne menneskesyn fordi den fastholder at livet er evig- ikke som sjellevandring men som oppstandelse.

Gunnar Stålsett

ESTETIKK: Ivanka Demchuk: «Kristus viser seg»

Georges Rouault: Ecce homo

Tungt å tro når smerten river
Tungt å tro når såret blør
Svært å tro når alt blir revet
Svært å tro når vennen dør

Tungt å tro når intet bærer
Tungt å tro når gulvet sank
Svært å tro når duften svinner
Svært å tro i slummens stank

Vit at Gud er smertens kjerne
Vit han ofret deg sitt blod
Husk da menneske av støvet
Husk det sted hvor Herren stod

Vit at korsets sære gåte
Vit at det ble reist for deg
Husk at alt du har er gitt deg
Husk det barn på smertens vei

Arnold Eidslott